

Rooseveltovo premirje v jeklarski industriji popolnoma izjalovljeno

Jeklaraki magnetje so se uprli vladi na vsej črti in začeli ofenzivo pred sodišči za razveljavljanje delavske sekcije 7-A zakona NIRA. V tem letu se mora odločiti, koliko je ta točka vredna za delavce. Zadnje besedo bo imelo vrhovno federalno sodišče v Washingtonu

VOLITVE ZASTOPNIKOV ZA KOLEKTIVNO POGAJANJE PADLE V VODO

Washington, D. C.—Premirje med delavci in magnati v jeklarski industriji, ki ga je skušal doseči predsednik Roosevelt, se je definitivno izjalovilo s potekom starega leta. Jeklaraki magnetje so zavrgli premirje na vsej črti in organizirali mogočno pravno ofenzivo pred federalnimi sodišči v upanju, da jim sodniki priskočijo na pomoč in ovržejo delavsko točko 7-A v zakonu NIRA, katero toliko sovražijo.

Letos se mora odločiti, koliko je ta delavska točka—prva in doslej edina v zgodovini Združenih držav, ki je prišla v federalni zakon in katera daje delavcem pravico organiziranja—vredna; odločiti se mora, ali je bila ta točka le zato sprejeta, da ostane na papirju in ne pomeni nič v praksi, ali je zadnji kongres mislil resno, ko je to zgodovinsko točko vzakoni. Zadnje besedo v tej odločitvi bo imelo federalno vrhovno sodišče.

Ofenzivo jeklarskih magnetov za razveljavljanje te točke vodi United States Steel korporacija, ena najmočnejših korporacij v Ameriki, ki ima armado najvitejših advokatov s kraljevskimi plačili in milijone dolarjev na razpolago v tem konfliktu. Za to korporacijo stojijo ostale jeklarske družbe in naravno vse ostale korporacije v Združenih državah, ki enako sovražijo točko 7-A.

Akutna kriza med jeklarskimi magnati in vlado je prišla zadnji ponedeljek, ko je federalni delavski odbor dobil odgovor od Carnegie Steel kompanije, da ne bo dovolila svojim delavcem v dveh tovarnah, da bi volili zastopnike za kolektivno pogajanje na temelju točke 7-A. Delavski odbor je odredil volitve te vrste v tovarnah omenjene družbe v Duquesneju, Pa. in v MacDonaldu, O. ter naročil družbi, naj pripravi imenike in vse potrebno za volitve. Carnegie Steel Company je podružnica United States Steel korporacije.

Carnegie Steel Co. je odgovorila federalnemu delavskemu odboru, da ne bo priznala teh volitev za svoje delavce toliko časa, dokler bo odbor vztrajal pri svojem odloku "večinskega predstavništva." Ta odlok pomenja, da delavska organizacija, ki dobi večino glasov pri volitvah zastopnikov za kolektivno pogajanje, zastopa potem tudi manjšine delavcev, ki glasujejo za druge organizacije, predvsem za komunistično unijo.

Srdit bolj okoli tega principa "večinske reprezentacije" traja že več mesecev in brez malega vsi industrijski magnetje so proti temu principu; oni zahtevajo, da manjšine morajo tudi imeti svoje zastopnike pri kolektivnih pogajanjih, torej zagovarjajo princip nekakšnega proporcionalnega predstavništva v industrijah. Ameriška delavska federacija odločno zagovarja načelo "večinske reprezentacije," katerega je postavila vlada oziroma federalni delavski odbor.

Carnegie Steel Company je odprto povedala vladi, da volitev v njenih tovarnah ne bo in če jih hoče vlada imeti, naj jih forsira s sodnijskim procesom. In to je, kar družba hoče! Hoče pravdo pred federalnimi sodišči in to pravdo bo tirala pred najvišje sodišče, če bo treba.

Federalni delavski odbor bo prisiljen obrniti se na justični departament za sodnijsko postopanje proti uporni korporaciji. Justični departament, ki je bil doslej zelo pasiven napram kršiteljem delavske točke 7-A, bo tudi prisiljen, da enkrat nastopi z namenom, da vrhovno sodišče reši sporno točko.

PET STARČKOV ŽRTEV POŽARA V UBOŽNICI

Gaffney, S. C., 2. jan. — Pet starčkov je večer izgubilo življenje v požaru, ki je uničil glavno poslopje ubožnice okraja Cherokee, petnajst drugih pa je bilo težko ranjenih. Dasi so prišli gasiti jetniki iz bližnjega jetniškega taborišča, je požarna nesreča vseeno zahtevala te žrtve.

Vsi stanovalci ubožnice so spali, ko je izbruhnil ogenj. 45 oseb, katere so potegnili iz poslopja, se bi bilo kmalu zadušilo v dimu in nekateri so bili v nezavesti, ko so jih odnesli na varno.

Dock Parris, jetnik, ki je pomagal pri reševanju delih, je dejal, da sta dva od petih starčkov, ki so našli smrt v ognju, zbežala nazaj v goreče poslopje, ko sta bila že odvedena na varno.

Za nesrečo je odgovorna zaničnost. Ugotovilo se je, da ubožnica sploh ni imela gasilskih priprav in manjkalo je tudi vode za gašenje požara.

Albanski kralj Zog ranjen?

Krf, Grčija, 2. jan.—Sem je prišla danes vest, da je bomba eksplodirala v kraljevi palači v Tirani, Albanija, in kralj Zog je bil ranjen. Eksplozija je naredila veliko materialno škodo. Bojevanje med vladnimi in rebelnimi četami v Albaniji se nadaljuje.

Angleški kardinal umrl

London, 2. jan. — Francis Bourne, katoliški nadškof in kardinal v Westminsteru, je umrl v starosti 73 let.

Federacija revidirala številke o brezposelnosti

Armada brezposelnih delavcev se je povečala v novembru in decembru

Washington, D. C. — (FP) — Ameriška delavska federacija je ugotovila, da so bile njene prejšnje estimacije o številu brezposelnih ameriških delavcev preveč konservativne in zato jih je v zadnjem poročilu revidirala. V tem poročilu pravi, da je bilo v novembru 11,459,000 brezposelnih delavcev, 420,000 več kot v oktobru. Tudi podatki, ki jih je federacija prejela od pridruženih strokovnih uni, kažejo porast števila brezposelnih v prvih tednih decembra.

"Značilno dejstvo v zadnjem poročilu," pravi Green predsednik federacije, "je v tem, da je

Domače vesti

Smrt rojakinje

Milwaukee. — Zadnje soboto je umrla po dolgi bolezni Rosie Gracitz (Grašec), stara 57 let in doma iz Spodnjega Dolca pri Sv. Florjanu. Bila je članica društva št. 16 SNPJ in tu zapuščala dva sinova, štiri hčere in dve sestre, v starem kraju pa eno sestro. Pokopana je bila 2. januarja.

Nov grob na zapadu

Butte, Mont. — Tu je umrla Anna Papež, roj. Boldan, stara 61 let in doma iz Lopate pri Hinju v okolici Žužemberka na Dolenjskem. V Buttu je bivala 40 let in tu zapuščala štiri sinove in eno hčer.

Novi grobovi v starem kraju

Sheldon, Wis. — Anton Divjak je prejel žalostno vest, da je v Podvrhu, Zabukovje pri Sevnici, umrl njegov oče Franc Divjak v starosti 82 let. V Ameriki zapuščala dva sinova in eno hčer, v starem kraju pa dva sinova, dve hčeri in mnogo vnukov. Njegov oče, ki je bil star 96 let in je v mladosti tlačanil grajščakom, je umrl 1912.

Carlsbad, New Mexico. — Anton Jankovič, član društva št. 120 SNPJ, je prejel žalostno vest, da je v Osrečju pri Šmarjeti na Dolenjskem umrla njegova mati Uršula Jankovič v starosti 86 let. V Ameriki zapuščala dva sinova—drugi, Martin Jankovič, živi v Canon Cityju, Colo. — v starem kraju pa hčer.

Radio iz Jugoslavije

New York. — Prihodnjo soboto, 5. januarja, od 3:15 do 3:45 (vzhodni čas, kar je eno uro prej) bo "Columbia network" oddajala s postaje WABC poseben program iz Beograda, Jugoslavija. Program v Jugoslaviji bo oddajal iz prostorov jugoslovanske akademije znanosti v Beogradu in bo prenašal s posebnimi vezumi v Ameriko.

Novi grobovi v Clevelandu

Cleveland. — V bolnišnici je umrl Jos. Legan, samec, star 38 let, po domače Povhov, ki zapuščala več bratov in sester v Ameriki. — Dalje je umrl Frank Lesjak, star 61 let in doma iz Vrtovin pri Gorici. V Ameriki je bil 23 let in tu zapuščala žena, dva sinova in pet hčera. Bil je član SNPJ. — Nadalje je umrl Louis Rudman, doma iz Androva pri Raki na Dolenjskem. V Ameriki je bil 32 let in tu zapuščala žena in tri sinove. — V bolnišnici je umrla Frances Kočvar, stara 17 let, rojena tu. Zapuščala starše, štiri brate in dve sestre.

Federacija revidirala številke o brezposelnosti

bilo v novembru 400,000 več brezposelnih delavcev nego v istem mesecu l. 1933". Poročila strokovnih uni kažejo, da je eden odstotek članstva izgubil delo v novembru, nadalje je 0.3% pa v prvih tednih decembra. V oktobru je bilo 20.1% članov strokovnih uni brezposelnih, v novembru pa 21.1%. Delno uposlenih v oktobru je bilo 23%, v novembru 26%, v prvih tednih decembra pa 25 odstotkov.

Green dalje omenja povečanje števila delavskih družin, ki so odvisne od reliefa. V septembru je bilo 1,109,000 več družin na reliefni listi kakor v istem mesecu l. 1933, okrog 5,000,000 več oseb. 148 večjih ameriških mest zaznaja porast števila družin in posameznikov na reliefnih listih.

MEHIŠKA VLADA ODKRILA KLERIKALNO ZAROTO

Poskus, da se podkupi višje vojaške častnike, se je izjalovil

"RDEČESRAJCNIKI" IZROČENI SODIŠČU

Mexico City, 2. jan. — Lazaro Cardenas, prezident mehiške republike, je v svoji novoletni poslanici mehiškemu ljudstvu izjavil, "da je bil napravljen poskus, da se podkupi višje vojaške častnike, ako nastopijo proti vladi". Zarotniki so jim obljubili denar in veliko oblast, toda lojalnost vojaških častnikov je preprečila nakane.

Predsednik omenja v poslanici veliko zunanjo klerikalno kampanjo, katere cilj je pridobitev javnega mnenja proti mehiški vladi, ki je usmerila svoje prosvetne aktivnosti proti slepi klerikalni opresitvi.

Cardenas pravi, da je ta propaganda šel star manever in da je mehiška vlada še prej lahko uverila svet in javno mnenje v Ameriki, da je cilj njenih socialističnih aktivnosti ekonomska svoboda, kar je najbolj upravičeno človeško stremenje. Izjavil je, da bo strogo izvajal verake zakone in predložil v tem smislu potrebne ukrepe kongresu.

Na podlagi ekonomskih načrtov bo vlada delala za razvoj naravnega bogastva po mehiških, ne po zunanjih kompanijah, kar bo odpravilo režim kolonialne ekonomske eksploatacije, pod katero je Mehika trpela dolga leta. Cardenas je dalje rekel, da bo vlada vodila tudi zdravo carinsko politiko.

Mexico City, 2. jan. — Po daljšem zaslišanju je bilo 62 članov organizacije "Rdečih srajc", ki so bili aretirani v zvezi z bitko s klerikalci pred cerkvijo v predmestju Coyoacan zadnje nedelje in v kateri je bilo ubitih šest ljudi, izročenih distriktnemu sodišču, da določi, kdo je odgovoren za spopad.

Umori v Coyoacan so po ostrili verski konflikt v Mehiki in mnenje prevladuje, da bo morala vlada podvzeti odločne korake, da prepreči slične konflikte in nasilja v drugih krajih. Rdečesrajcniki so na zaslišanju izjavili, da so pričeli streljati na klerikalce v lastni obrambi, ker so bili napadeni.

Sedaj so se oglasile nekatere organizacije klerikalnih dijakov s protesti, v katerih zahtevajo resignacijo Tomasa Garrida v Canabala, poljedelskega ministra in ustanovitelja organizacije "Rdečih srajc". Govorice, da bo minister odstopil, se širijo, toda vladni krogi o vsem tem molče.

Garrido je tudi governer države Tabasco in pred imenovanjem za člana kabineta so ga nekateri časopisi silno napadli zaradi njegove protiverske in radikalne politike.

Dva ubita in sto ranjenih v Posaarju

Saarbruecken, Posaarje, 2. jan. — Dve osebi sta bili ubiti in čez sto je bilo ranjenih v izgredu med naciji in antinaciji v mnogih krajih Posaarja na novo leta dan. Napetost v Posaarju je vedno večja in vrhovno poveljstvo mednarodne policijske armade Lige narodov bo morda prisiljeno, da proklamira obsedno stanje.

Spet ena eksekucija v Rusiji

Taškent, USSR, 2. jan. — Tu je bila izvršena še ena smrtna obsodba nad kmetom, bivšim vojakom v beli armadi generala Kolčaka, zaradi sabotaže bombnega pridelka.

PET MILIJONOV DEČKOV MED BREZPOSELNI

Profesor svari pred nevarnostjo, ki lahko pride

MLADINA MORA IMETI PRILIKO DO ZASLUŽKA

New York. — Nad pet milijonov mladih ljudi med 16 in 25 letom starosti "tiči" doma, kar pomeni, da bodo stalno breme družbi, ako se jim ne da v kratkem prilika do dela ali nadaljevanja študij v višjih šolah, katere so bili zaradi ekonomskih razmer prisiljeni zapustiti.

Tako je izjavil Mark A. May, profesor na Yale univerzi, na konvenciji Progressivne vzgojne asociacije. Rekel je, da te žrtve depresije tvorijo veliko nevarnost, ker je razpoloženje tako napeto, da lahko izbruhne v pogubonosni masni akciji.

May je dejal, da so bili ti fantje in dekleta vzgojena tako, da vsak išče priložnosti do zaslužka, da se poroče in ustanove lastni dom, toda nevarnost je v tem, ker se ne more nobena teh normalnih želj v tem momentu uresničiti. Vsi so odrasli ljudje, ki morajo čepeti doma pri starših in se z njimi postopa kakor z otroci. Izhoda za nje ni nobena, dokler vlada ne odpravi brezposelnosti in ustvari priliko za uposajitev te mladine.

May je dalje naglašal, da je dolžnost vlade, da neka stori za te ljudi. To je njena velika naloga, ki pa jo bo lahko izvršila edino, ako se bo iznebila bojazni pred klico, ki hoče odbržati vse svoje privilegije in rajši vidi, da dežela zabrede v kaos, kakor da bi pristala na fundamentalne spremembe socialnega reda.

VATIKAN JE TUDI DOBIL DIKTATURO Z NOVIM LETOM

Vatikan, 2. jan. — Papež Pij je uvedel diktaturo v civilni upravi svoje države. Vatikanski governer marki Serafini je prejel od papeža diktatorske pravice v zakonodajstvu za šest mesecev. Njegova naloga je, da reorganizira civilno vlado, sklene zakone in nastavlja ter odstavljaja uradnike. Po papeževem odloku bo Serafini odpravil tudi komisijo za javna dela, ker se zdi papežu nepotrebna.

Illinoiska relifna komisija bo uposila študente

Nad pet tisoč dijakov bo dobilo delo v januarju

Chicago. — Illinoiska relifna komisija je naznanila, da bo uposila v tem mesecu 5761 dijakov, ki pohajajo kolegije in univerze v tej državi. Sredstva bodo prišla iz fondov federalne relifne administracije, katere upravlja komisija.

Ti dijaki, ki so vpisani v 68 učnih institucijah v Illinoisu, bodo opravljali razna dela v teh institucijah in v to svrhu je določena vsota \$86,415. Vsak dijak bo moral dokazati, da ne more nadaljevati svojih študij brez te pomoči in da se nahaja v potrebi, kar bodo morali potrditi tudi predsedniki kolegijev in univerz, katere dijaki pohajajo.

Največje število dijakov — 1189 — ki bodo deležni te "podpore", ima državna univerza v Urbani. Tež sledi univerza Northwestern s 587 dijaki, za to pa čikaška univerza s 507 dijaki.

Pregled borbe ameriškega delavstva v prošlem letu

LETO 1934 ZAZNAMUJE NAJVEČJE ŠTEVILO STAVK OD L. 1922. NAJBOLJ KRVAVA STAVKA JE BILA STAVKA TEKSILCEV, V KATERI JE BIL 16 DELAVCEV UBITIH IN VELIKO ŠTEVILO RANJENIH

RAZBURJENA VOJLNA KAMPANJA V POSAARJU

Saarbruecken, Posaarje, 2. jan. — Vroča voilna kampanja v Posaarju je v polnem zamahu. Čete Velike Britanije, Italije in Holandske, katere je Liga narodov poslala v Posaarje, da nadzirajo kampanjo in plebiscit, ki je določen na 13. januarja, so pripravljene za takojšnjo zatrtje nemirov, do katerih bo nedvomno prišlo, ker je situacija silno napeta. Vsi poveljniki mednarodne armade so ostali na svojih pozicijah na novoletni večer.

Včeraj je prišlo do več apopadov med nasprotnimi skupami, toda po izjavah policije ni bil noben resen.

Avtoritete so priznale, da je bilo šest policajev suspendiranih v mestu Puettlingen, toda ne omenjajo, če so bile aretacije v zvezi z bitko. Domneva se, da so bili policaji Hitlerjevci in so se obnašali pristransko.

Napetost med prebivalci Posaarja, ki bodo morali kmalu odločiti, ali se vrnejo pod Nemčijo, postanejo državljani Francije ali pa še nadalje ostanejo pod vlado Lige narodov, je velika. V neki antinacijski kavarni v Saarbrueckenu so naciji razbili šipe v oknih, ko jim je lastnik odklonil zahtevano pijačo. V bližini iste kavarne so komunisti sežgali nacistično zastavo in zmerjali Hitlerjev režim v Nemčiji.

Naciji v Posaarju so že podali izjavo, v kateri pravijo, da se bodo morali vsi, ki pričakujejo milosti po "odpravi tujega jarma", pridružiti Nemški fronti do 10. januarja, prebivalcem Posaarja, ki imajo svoje otroke v francoskih šolah, pa so ukazali, naj jih vzamejo iz šol do 8. januarja.

Policijske poročila iz Neuenkirchena se glasi, da so naciji razbili zborovanje katoličanov v Blieskastelu; potem pa je vođa nacijev pobegnil v Nemčijo.

Illinoiska relifna komisija bo uposila študente

TROCKIJ ZANIKAL KRIVDO; NE KUJE ATENTATOV

Pariz, 2. jan. — Leon Trockij odločno zanika vsako zvezo s atentatom na Sergija Kirova v Leningradu in sploh s kakršnimkoli terorističnim gibanjem v Rusiji ali zunaj Rusije. V dopisu, ki ga je Trockij objavil v francoskih listih z dovoljenjem tajne policije, pravi med drugim:

"Jaz sem marksist in v vseh svojih štiridesetih letih revolucionarnega gibanja sem dosledno obsojal vsako individualno teroristično dejanje tudi proti carizmu, toliko bolj ga pa obsojam danes proti delavski sovjetski državi."

Moskva, 2. jan. — Sovjetski tiskovni biro dementira vesti o protiklovskih izgreduh v Leningradu, ki izvirajo iz Varšave. V Sovjetski uniji ni bilo nobenih takih izgreduv in vesti so bile izmišljene.

New York. — (FP) — Ameriško delavstvo zaznamuje nekaj uspehov v pravkar končanem letu, a še več razočaranja nad NRA, od katere je ob nastopu leta mnogo pričakovalo. Borba med delom in kapitalom je bila ostra in prelile je bile veliko delavske krvi na industrijski fronti, kajti ubitih je bilo 52 delavcev in veliko število ranjenih. Nepopolna poročila, ki krijejo prvih devet mesecev prošlega leta, kažejo 1104 stavke, največje število od l. 1922, v katerih se je borilo nad 1,500,000 delavcev. Te stavke vključujejo one v industrijah, na farmah in v trgovinah.

Dne 31. maja je poldrugi milijon tekstilnih in jeklarskih delavcev zagrozilo s stavko. Isti dan je bilo drugih 500,000 delavcev, vključivši pristaniščne delavce v pristaniščih na zapadni obali in organizirane delavce v Toledu, Minneapolisu in San Franciscu, v stavki ali pa so se pripravljali nanjo. Bila je situacija, kateri ni najti primere v zgodovini Združenih držav. Poleg tega so zagrozili s stavko tudi delavci v elektrarnah države Ohio. Poslali so družbam ultimatum, da bo vsa država zavita v temo, ako družbe ne bodo pristale na njihove zahteve. Kompanije so se ustrašile in pristale na zahteve, ki so med drugim vključevale zvišanje meze za dva odstotkov in priznanje unije.

Najbolj krvava stavka je bila stavka tekstilnih delavcev v septembru, ko je pustilo delo nad 600,000 delavcev. V tej stavki je bilo pozvanih v akcijo 40,000 mladenčkov in 16 stavarjev je padlo na bojno polje. Delavci v tovarnah bombaž, volne, svile, rajona in nogavic, vsi člani ene velike unije, so zastavljali proti priganjstvu in nalaganju več dela, za trideset ur dela v tednu in priznanje unije. Stavka je bila končana 23. septembra, ko je bilo objavljeno poročilo Winantovega odbora, ki ga je imenoval predsednik Roosevelt. Rezultat te stavke je bila ustanovitev tekstilnega delavskega odbora in podrejenih odborov, da proučijo zla natezalnega sistema. Poleg tega je zvezna obrtna komisija otvorila preiskavo finančne uprave tekstilne industrije, zvezni delavski departament pa je odredil preiskavo delovnih ur, med drugim delovnih pogojev v tekstilni industriji. Omeniti je tudi treba, da je 30,000 Barvarjev svile in rajona, edini člani unije, pridružene United Textile Workers, ki niso bili prizadeti v septembrski stavki, zastavljalo pozneje. S tem so pokazali, da se ne zmenijo za Rooseveltovo "premirje", kajti odklonili so arbitražo, izvojevali zvišanje meze za 15 odstotkov, 36 ur dela v tednu in bistveno zaprto delavnico.

Najbolj solidarna stavka je bila na zapadni obali, kjer so pristanišni delavci zastavljali v vseh lukah. Organizirano delavstvo v San Franciscu se je pridružilo generalni stavki 16. julija in a tem popolnoma paraliziralo promet v San Franciscu. Milijoni so ubili dva delavca in dobili kontrolo nad situacijo, toda pristanišni delavci so na vse to odgovorili, "da bajonet ne morejo nakladati blaga na parnike". Kapitalistično časopisje je silno lagalo, javni uradniki in bizniški magnetje pa so strnili svoje sile, da potlačijo revolto (Dolje na 3. strani.)

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT
GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Narodnina: za Združeno državo (Istvan-Chicago) in Kanado \$4.00 na leto, \$2.00 na pol leta, \$1.50 na četrti leta; za Chicago in Cileo \$1.50 na leto, \$0.75 na pol leta; za London \$2.00 na leto, \$1.00 na pol leta.

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$4.00 per year, Chicago and Cileo \$1.50 per year, foreign countries \$2.00 per year.

Cene oglaševanja po dogovoru.—Reklami dopolnijo in nezahtevajo članstva ali ne vračajo. Reklami literarne vsebine (štiske, pesmi, drame, pesmi itd.) se vržejo poljubno, če ne priloži poštne.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:
PROSVETA
2437-59 So. Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Deteta v oblačila, po primer (Dec. 31, 1934), poleg vsakega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem detetom postala nevarnost. Pohvalite jo pravočasno, da se vam list ne ustavi.

Zanimivi državljani

Listi poročajo, da je okrog tisoč ameriških Nemcev odpotovalo v stari kraj v Posarje z namenom, da bodo tamkaj glasovali pri plebiscitu 13. januarja. Med temi je mnogo naturaliziranih ameriških državljanov. Vožnja jim je plačala nacistična stranka v Nemčiji in ta jim bo tudi plačala stroške bivanja v Posarju, dokler se ameriški "volilci" ne vrnejo v Ameriko.

To početje ameriških Nemcev je vsekakor zanimivo. Zanimati so se začeli zanje tudi nekateri oblastni organi v Združenih državah, ki so si zastavili vprašanje: kakšni ameriški državljani so to in koliko je to dvojno državljanstvo vredno za Ameriko?

Mi smo zadnji, ki bi se ogrevali za kakšno omejenosti imigrantov in naturaliziranih državljanov. Smatramo, da je Amerika še vedno, oziroma bi morala biti, pribežališče vseh poštenih političnih beguncem iz tujine in odklanjamo vsak prenapet "amerikanizem" onih, ki bi radi naredili iz ameriške zastave predmet malikovanja. Vse, kar je prav—toda nekje mora biti meja in dvojno državljanstvo je onkraj meje vsakega lakrnega človeka.

Nemci, ki prihajajo sem odjedat zaslužek domaćinom in starejšim naselencem in ki se zdaj navdušujejo za Hitlerja ter derejo v Posarje glasovat za Hitlerja, imajo vsekakor to pravico—ne bi pa smeli imeti nobene pravice za povrnitev v Združene države. Naj grejo tja, naj tam glasujejo in tamkaj naj ostanejo!

Oni pa, ki so naturalizirani ameriški državljani in kljub temu vpijejo hozo Hitlerju in gredo v Posarje glasovat—s kakšno pravico, če so se v procesu naturalizacije odpovedali vsem državljanским pravicam Nemčije?—s tem razveljavili svoje ameriško državljanstvo in morali bi tudi ostati tamkaj. Če ni ameriški naturalizacijski zakon navadna burka, so omejenji Nemci dobili ameriški državljanški papir s krivo prisego. Mar veljajo zanje posebne izjeme?

Če se torej ameriški oblastni organi zanimajo za ameriške "volilce" v Posarju, imajo popolnoma prav. Da bi jih le pošteno pritislili!

Na isti način bi treba nekaj storiti z onimi državljani, rojenimi v Evropi, ki so tu že 20, 30 ali 40 let in se še danes klanjajo režimom svojih rojstnih krajev. Najlepše je to, ko taki dvojavni patriotje očitajo nam, da smo "slabi ameriški državljani", sami se pa zbirajo na patriotičnih shodih in drugih prireditvah v interesu evropskih režimov! Te bi treba nujno podučiti, kam prav za prav spadajo.

Militarizem žre in žre

Tajnik ameriškega vojnega departamenta Derr in general Douglas McArthur, šef ameriškega generalnega štaba, sta se oni dan jokala, da so Združene države slabo pripravljene za vojno. Če sta govorila resnico, nima Amerika nič prvostopenjske armade in mornarice. Vsega manjka! Manjka bojnih ladij, letal, velikih topov itd. Skratka: vojni tajnik in šef generalnega štaba sta indirektno priznala, da vsaka veselica lahko natepe Ameriko, če bi se morala braniti s tem, kar ima danes.

Ta vest je bila objavljena kljub dejstvu, da je Amerika od časa, ko je bilo podpisano premirje pred šestnajstimi leti, izdala za armado in mornarico okrog šest milijard dolarjev!

Ako torej ameriška publika ni pripravljena na vojno, kakor sta poročala vojni tajnik in šef generalnega štaba, kam je šlo šest milijard dolarjev? V tem slučaju bi bilo nekaj gnilega nekje in omenjena dva gospoda bi morala zahtevati preiskavo.

Toda mi ne verjamemo plakanju, da ni Amerika pripravljena za vojno. Vse to jamranje je—bunkum. Saj vidimo, kako v Evropi jamrajo vojni ministri vseh kapitalističnih in diktatorskih držav; vsi se jokajo, kako slabo so njihove države pripravljene in kako so potrebni novi in novi milijoni ter nove in nove milijarde za nove bojne ladje, kanone, tanke in druge take silno potrebne reči. Vse skupaj je humbug! Nobena država ni bila še nikdar dovolj pripravljena po sodbi njenih militaristov.

Oni, ki skrbje za oborožitev Združenih držav—oni, ki kupujejo orožje in ostalo opremo kakor oni, ki to prodajajo po mastnih cenah—nimajo nikdar zadosti. Več in več hočejo—in če bi vlada izdala vse svoje dohodke za oboroževanje, bi še bilo premalo.

Čas je, da se ameriški ljudstvu odpro oči.

Glasovi iz naselbin

Zanimive beleške iz raznih krajev

Mir ljudem na zemlji

Gowanda, N. Y.—Božični večer je zopet minil. Kakor prejšnja leta, je tudi letos ljudstvo prepevalo, pač iz navade. "Mir ljudem na zemlji." To je bil do neke glas tiste ljudske mase, katere večina je vsak trenutek pripravljena na boj s svojim sopevcem v drugi državi, za ogromne profite militarističnih trgovcev s smrtjo. Bil je to glas ne samo nezavednega delavstva, ampak vmes je bil tudi glas hinavcev. Tistih hinavcev, kateri drže to delavstvo v večni temi, za svoje in kapitalistične interese.

Eden teh ljudi je 23. decembra grmel po radiu proti mehiški vladi, Stalinu in Normanu Thomasu. Ti ljudje so mu napoti, ker ne dopuščajo, da bi hinavci vodili ljudstvo za nos celo življenje. Ljudje Coughlinovega kalibra so pomagali dreti kožo z ruskega delavca pod carjem. Vodili so večkratne revolucije proti mehiški vladi. Pomogli so Mussoliniju na krmilo, da sedaj s papežem vred preganja ne samo slovenski narod nego tudi slovensko duhovščino na Primorskem in Goriškem. Pomagajo dušiti napredno misel španjskega delavstva, pomagali so krvniku Dollfussu, da je pomoril na stotine nedolžnih ter uničil njih domove, ponos svetovnega delavstva. Sedaj hokejo v Ameriki s programom krvnika Dollfussu priti do sedla, katerega bi potem vrgli na delavce in jih jahali po krvavi poti garanja za svoje interese.

Bilo mi je 12 let, ko se je začela svetovna vojna. Toda spominjam se, ko sem čital v "Dolmolu" v starem kraju, kako so avstrijski duhovniki blagoslovili vojake in morilno orožje, da bi imelo srečo in da bi potkili vse italijanske katolike; nemški so delali isto za moritev francoskih katoličanov in obratno. Čemu se ni noben Coughlin takrat postavil po robu trgovcem s smrtjo? Ni zadostoval samo žegen božji, ampak tudi cerkveni zvonovi so šli iz zvonikov za moritveno orožje proti sovražniku kristjanu. Zvonovi, za katere je slovenski kmet plačal lepe novce, da so jih potem raztopili v korist svetovnih militaristov. To so bili časi! Neumno svetovno delavstvo se je morilo kakor divjaki "za vero, dom, cesarja" in med seboj poklalo do 12 milijonov svojih nedolžnih sodelavcev, čez 17 milijonov ranjenih, čez 5 milijonov invalidov, čez 85 milijard dolarjev škoda na posestvih, kar so in še morajo ostali vojaki sami plačevati potom davkov ali na drug način.

Koliko družin je uničenih, otrok nepreskrbljenih, in to vse za evropske Krupovce in ameriške Duponts, izmed katerih je eden sam naredil \$250,000,000 profita! Če ne verjamete, vprašajte sedanjo vlado in Roosevelta. Njegova stranka je dobila 15,000 krvavih dolarjev za predsedniško kampanjo od gospoda Duponta. Ni nič čudnega, da so nekaj mešali štrebo prelakovanemu odboru pred par dnevi. Takrat se ni delavstvo toliko vedelo kot ve danes, radi tega so morali socialistični voditelji v zapore, ker so se protivili vojni in pripovedovali delavcem, da se vrše vojne le v škodo njim in za profite bogatašev, kar je letos, po 17 letih, dokazala ameriška vlada. Torej za toliko let so socialisti pred vami! Kje je nazadnjaštvo, pri vas ali pri nas?

Svetovni delavci! Zavedaj se svoje dolžnosti in si zgradi en svetovni hlev s socialističnim pastirjem. Hinavcem pa recimo: Why don't you practice what you preach? Kadar storimo to, potem bomo v resnici smeli zapeti mir ljudem na zemlji.

John Matčevich.

Radio in naša pesem

Pueblo, Colo.—V zadnjih sto letih je bila gotovo najboljša tehnična iznajdba električni prenos glasov—radio. Polet po zraku je res velik napredek, ampak brezlični prenos glasov je večje zblizanje narodov kot pa je letalo.

Pomislimo samo: V Evropi govori človek in trenutno ga slišimo na drugi strani zemeljske

oble, ako imamo zadosti močan prejemnik. Včasih je bilo treba čakati tedne, da se je izvedelo važne vesti iz drugih delov sveta. Danes se vse izve v eni uri. Kadar bo radio služilo ljudem v poduk, tedaj šele bo prišel v pravo veljavo. Danes, in to posebno v naših državah, je pod kontrola biznisa, torej—profita.

Po ameriskem radio se veliko poje in govori. Ali koncem konca, če človek pomisli, je vse za oglašanje biznisa. Malokdaj je kak program res za duševni užitek. In če človek posluša ameriško petje, tedaj si misli, da ta narod še ni zrel na tem polju. Najboljši programi so tisti, ki jih izvajajo druge narodnosti bodisi v glasbi ali petju.

Slovenci smo raztreseni po vseh državah in vseh mestih. Nimamo povsod pevskega društva ali klubov. In kdo izmed Slovencev rad ne posluša slovensko pesem izvežbanih pevcev! Zato bi bilo pravilno, da se slovenski programi objavijo ali naznanijo vnaprej.

V nedeljo 30. decembra popoldne je na tukajšnji postaji pel slovenski pevski klub "Prešeren" pod vodstvom Johna Germa. Ob končanem programu je povedal klčkar, da je program izvajal slovenski klub "Prešeren" kot "božičnico." John Germ je naznanjal v slovenskem in angleškem jeziku. Koliko in katere pesmi so peli, ne morem povedati, ker sem šlišal le zadnje tri pesmi. Toda, ako so peli vse tako dobro kot zadnji dve, tedaj Pueblčani in sploh kjer so poslušali to petje po radiu, gotovo niso še slišali tako izbornega petja.

Slovenska pesem je že sama na sebi mehka, globokosegačja melodija. To pot je "Prešeren" res pel brezhibno. Razločna izgovorjava, pravilno ujemajoči glasovi čiste harmonije. Pesem pride do veljave le, ako je lepo peta. Moški zbor "Prešeren" je izvežban res harmonično. John Germ, vodja zbora, se res trudi, da se zbor tako izvežba. Prepričan sem, kadar zbor zopet nastopi na radiopostaji, da bodo vsi, ki imajo radijske prejemnike, imeli že vnaprej pripravljene na pueblsko postajo, ako bodo vedeli, da bo pel "Prešeren" v Pueblu. Joe Hočvar.

Veselica "Naprednih Slovencev"

Cleveland, O.—Članicam društva "Napredne Slovencev" št. 137 SNPJ naznanjam, da se bo vršila naša velika letna veselica dne 5. januarja 1935. Sklep društva je bil, da vsaka članica prispeva 30c v društveno blagajno v decembru, zakar dobi vstopnico za januarsko veselico. Izkoristite to priliko in si preskrbite vstopnico, ako je še nimate. Za ples bo igrala Bottova radiogodba, sestoječa iz 11 godbenikov. Pričakujemo, da bo ta veselica velik uspeh, ker vlada znanje med mladino veliko zanimanje.

Odbor pričakuje, da se bodo članice udeležile v velikem številu. Zato vam kličem: Na svetenje v soboto v S. N. domu!

A. Simčič, tajnika.

Pojasnilo in izjava

Piney Fork, O.—Ko sem se lani 11-12-13. junija mudil v Farrellu in Sharonu, Pa., sem najprej poizvedel, kako se imajo in kako živijo, kajti to je moja navada. Tako sem storil tudi to pot. O rojaku Franku Kramarju, tajniku Slovenskega do-

ma, so se izrazili, da je dober tajnik Doma; ako ne bi njega imeli, bi Dom prišel v druge roke. To sem slišal v Novakovi hiši in pri par drugih, katerih imena pa sem pozabil. Tako sem tudi pisal v Proletarcu št. 1423 in nisem seveda prav nič slutil, da bo radi tega trpel Kramar, ki je prišel v nemilost v omenjeni naselbini, kjer ga dolžijo, da se je on meni hvalil, kar pa ni res in tudi v Proletarcu ne stoji tako zapisano.

Zato izjavljam pod častno besedo, da Frank Kramar ni ne v Farrellu ne Sharonu nikdar pred menoj rekel, če njega ne bi bilo, da bi Slovenski dom prišel v druge roke. To lahko potrdi moj bivši spremljevalec Frank Petavs iz Little Fallsa, N. Y. Ako se s temi besedami dela njemu krivica in da so mu jo drugi povzročili, jo poravnajte. On ni pred menoj nič slabega govoril, ne čez nobeno stranko ne čez posamezne osebe. Da sem v Proletarcu pisal in Kramarja pohvalil, sem to od drugih slišal. Zato mi je jako žal, ako mu zato delajo krivico, ker je v tem nedolžen.

Nace Ziemberger.

Za Lundeenove predloge

Akron, O.—Na 23. decembra se je tukaj vršila konferenca več bratskih društev: HBZ, srbsko društvo, št. 170 SNPJ itd. Matt Peklaj od društva 456 SNPJ je zastopal federacijo društev SNPJ za to okrožje. Naprošen sem bil, da o tem poročam v Prosveti, kar sem tudi obljubil. Konferenca je bila sklicana v interesu Lundeenove predloge, ki pride na dnevi red zveznega kongresa v Washingtonu, D. C., v dneih 5-6-7. januarja. Konferenca je soglasno sprejela imenovano predlogo in izvolila delegata, ki bo šel v glavno mesto, kjer bo z drugimi delegati podprl zadevni načrt. Obenem se apelira na vse ostale delegate oziroma zastopnike, da predlogo podprejo, tako da se vzakoni, četudi je v nekaterih stvareh pomankljiva, vseeno pa najboljša izmed vseh. Martin Klarič, 170.

Nauk božične legende

Milwaukee, Wis.—Božič je prišel in minil, tik za njim pa je prišel tudi zadnji dan leta 1934. Neka žena, ki je stopila v našo stanovanje, je pripovedovala, da je bila v glavnem delu mesta, kjer je videla veliko božično drevo, okoli katerega se je gnetlo otročadi. Pod drevesom je stala oseba v običajnem mlaklavjem kostumu in sivo brado iz prediva. Leni se je gibala—ta oseba in dajala otrokom odgovore na njih zvedava vprašanja ter delila slaščice. Drevo je bilo zelo visoko, lepo okrašeno in okoličano z raznobirnimi okraski, srebrna in zlata barva pa je prednjačela. Številne električne lučice so žarele v raznih barvah z drevesa.

To je ena slika božiča. Na ulicah hodi več ljudi kot navadno. Mnogi brzijsko z raznimi ovitki in darili. Ulice so bolj razsvetljene, tako tudi stanovanja; skoro iz slehernega prihaja svetloba božičnih luči, ki čepijo na drevescih. Iz radijskih zvočnikov se sliši božična pesem in zvonovi v zvonikih potrkavajo. Vse to v počast detetu, ki se je pred davnim časom rodilo v betlehemskem hlevu, kakor pripoveduje legenda. Njegovi starši so bili preganjani in revni, tako revni, da je noseča mati morala poiskati v hlevu prostor, da je porodila svojega otroka, ki je bil osmi dan po svojem rojstvu, kakor velevala judovska šega, obrežan.

Kakor nam pripoveduje zgodba, je bil Krist zelo nadarjen deček in je že s svojim 12. letom

—Fotomont. Pictorial.

Sergij Mironovič Kirov, tajnik komunistične stranke v Leninogradu in član političnega biroja, ki je bil ustreljen pred dvema tednoma.

prišel učiti ter razlagati. Učil je dalje in bičal farizeje, korumpirane in zavajalce. Pridobil je precej pristave, ki so radi prihajali na njegove shode, ki jih je prijel na svoji govorniški turi. Trumoma je prihajalo zatirano in revno ljudstvo na te shode. Seveda je vlada postala pozorna na ta pojav in tudi kmalu sklenila, da mora napraviti konec njegovim naukum. Pre radikalni in prerrevolucionarni je bil v svojih izjavah. Vlada je za njim poslala svoje špijone, da pazijo nanj in ga ovadijo merodajnim oblastem. Tako namreč pripovedujejo zgodbe, ki so baje delo modrih ljudi. Kaj in koliko je resnice na njih, se ne vpraša, saj zgodovina niti ne ve za Kristovo rojstvo, ne za leto ne dan. Mnogi so prepričani, da je vse skupaj le sad lepe domišljije in mitologije.

Bilo tako ali tako, resnica je, da je ta pravljica precej vplivala na prebivalce raznih dežel leta in leta in še vpliva. Možno je tudi, da je res nekje nekoč živel človek, ki je nastopal proti krivicam v interesu zatiranih, pa so po njegovi smrti njegovo življenje in nauke zvezali z nadnaravno silo. Vsekakor je Krist postal vladnim organom nevaren, pa so sklenili, da se ga odkrižajo na lep ali grd način. Tako so sklenili in tako so tudi storili. Obsojen je bil, da plača svoj radikalizem s smrtjo na križu, kar je bila v tedanjih časih najsmrtonosnejša kazen za zločince in razbojnike prve vrste—za ljudske sovražnike št. 1.

Zgodbe dalje pripovedujejo, da je Krist tretji dan po svoji smrti, ko je bil v grob položen, vstal od mrtvih in kakor orel jadrno odfrčel v neboško kraljestvo. Gotovo je to velika izmišljotina, kajti noben živ človek ne more po zraku leteti brez aeroplana, kako neki pa naj mrtev! Kar tiči v tej zgodbi, je le to, da so v vseh dobah in v vseh časih resnično preganjali in krizali delavske borbe in učitelje. Cim v večjih masah pa se bo delavstvo zavedalo svoje moči, tem manj bodo trpeli njihovi voditelji in tem prej bo prišel dan osvoboditve vsega delavstva.

Joseph Ule.

Priljubljena Prosveta

Elbert, W. Va.—Dasi sedaj ne morem naročine na Prosveto obnoviti, radi slabih razmer, brez nje pa tudi ne morem ostati, tako se mi je priljubila. Njen naročnik sem že odkar izhaja in bom ostal dokler bom živel. Kakor hitro bo v okolici začelo malo boljše delati, bom pogostil za Prosveto in skušal iztirjati stare dolgove.

Tri leta je že minilo, odkar sem se v rovu ponesrečil in še sedaj nisem za nobeno delo. Srečen sem, da sem član SNPJ, ki mi zvesto stoji ob strani v tem kritičnem položaju ter briše solze mine in moji družini. Dnevnik Prosveta mi je dober učitelj, zato želim, da mi ne bo ustavljen. Obilo sreče v novem letu vsem!

Anton Cepelnik.

Amerika potrebuje pol-drugi milijon novih hiš

Chicago.—Dr. N. H. Eagle, pomožni direktor federalnega biroja za zunanjo in domačo trgovino, je zadnje dni dejal na nekem zborovanju, da prebivalcem Združenih držav primanjkuje poldrugi milijon novih stanovanjskih hiš. Ta potreba je nastala v teku krize, ko so se ljudje množili, gradilo se pa skoraj nič.

Zakrinkane pisave

Starejša grafologija je na levo nagnjeno pisavo smatrala za bistven znak pretvarjanja in se je pri tem opirala na rokopise igralcev, ki kažejo čisto to posebnost. Ti grafologi so menili, da je sposobnost za pretvarjanje temeljni pogoj za resničnega igralca. Tega argumenta ne moremo brez nadaljnega zavreči, a ne velja za vse pisave igralcev. Po drugi strani je treba upoštevati, da segajo igralci večinoma vendar po vlogah, ki so njihovu značaju in bistvu kakorkoli sorodne.

Stara teza se v tej enostranski obliki torej ni dala obdržati, čeprav ji nekega resničnega jedra ni bilo zanikati. Ni treba namreč, da bi šlo za zavestno pretvarjanje, lahko je temu vzrok tudi v ovirah nevrotične narave in z občutkom manjvrednosti, ki tiči po navadi v takšnih ljudeh. Ti ljudje se kažejo drugačne, ne go so v resnici, prenapenja svoja naravna nagnjenja, igrajo pred samim seboj neko vlogo, ne da bi delali pri tem niti vedno preračunljivo. Takšne značaje spoznamo predvsem, če je v končno vsakdanji in preprosti pisavi mnogo okrasov in potez, ki skušajo delati efekt, n. pr. zavojčastih strešic nad čumniki, kar izdaja obenem frazersko, vase zaljubljeno čud.

Po drugi strani pa govori preprosta, na levo obrnjena pisava za odiranje čustvenih izrazov, posebno pri zelo občutljivih ljudeh, pri čemer predstavlja prisiljena hladnost samo obrambo na zunan. Takšni ljudje pa so v resnici čisto brez zadržek, kadar jim pamet izgubi oblast nad čustvi. So nestalni, se nagibajo k ekstatemom, pogosto jih obhaja stud nad življenjem, se hitro užalijo in kar je še podobnih izrazov takšnih značajev. Ozka pisava pri tem še posebno potrjuje moment podanih ovir. V obeh navedenih primerih gre za osebe, ki se bavijo pretežno s svojo ljubo osebo, a s pri tem v bistvu pasivne, neodločne, razdvojene. Izraz "pretvarjanja" bi bil zanje prehud.

Drugega pa je, če naletimo na bolj ali manj šolsko oblikovano, na levo nagnjeno pisavo z izraznimi znaki lažnosti, kakršni so krožne črte ob uvodnih potezih raznih črk, n. pr. "b", "t", arkadne poteze ne samo pri črkah "m", "n", "i", temveč tudi pri delih črk, katerih baza je prav za prav krivuljasta, dalje nitkasta pisava, zavite vrste itd. Z ljudmi takšne pisave moramo biti zelo previdni. Zaprti "a", "o", "g" in druge podobne črke same na sebi ne smemo smatrati za krožne tvorbe in v splošnem kažejo zaprt značaj; da pa naletimo nanje tudi v pisavah oseb, ki se zavestno pretvarjajo, bi ne bilo potrebno še posebe omeniti. Tudi skrbno po šolsko oblikovana pisava lahko rabi čisto za krinko. Če naletimo pri takšnih pisavah na zaprte črke, zavite vrste in arkadne poteze, lahko sklepamo na hinavstvo pisca.

Citanje v postelji

Mnogi ljudje najo razvado, da čitajo v postelji, posebno takani, ki trpijo zavoljo nespečnosti. Ti ljudje večinoma sami priznavajo, da je takšno čitanje za glavo, roke in oči zelo neudobno, nevzorna razsvetljava pa vpliva kvarno na vid. A tudi duh nima dobrega od čitanja v postelji.

Brezpomembno štivo pač lahko kdaj povede človeka do zaželenega spanja, običajno pa je štivo zanimivo in spanje samo zadržuje. Včasih vpliva celo tako močno, da deluje še v spanju dalje in povzroča nemirne sanje. A tudi v najboljšem primeru ima čitanje v utrujenem stanju malo pomena, ker mu duh ne sledi popolnoma. To opazimo posebno na tem, da se časih iz bralne ometice zbudimo k polni zavesti in moramo po več strani pogledati nazaj, da dobimo spet vodilno nit štiva.

Iz teh in še mnogo drugih izkušenj je preočito, da je čitanje v postelji ne samo nepraktično, ampak tudi nezdruvo.

Izumitelji ovratnice

Kot izumitelje ovratnice smatrajo Hrvate, po katerih je ovratnica dobila tudi svoje mednarodno ime, kravata.

V dobi tridesetletne vojne in tam okrog hrvaški vojaki v cesarski armadi niso zbužali pozornosti samo s svojim izrednim pogumom, temveč tudi s pisanimi ovratnicami, ki so bile pritrjene okrog vratu z vozlom. Vojaki so imeli takšne ovratnice iz navadnega blaga, častniki in dekleta pa iz svile. Te pisane ovratnice so nemški kmetje in meščani imenovali v svojem dialektu "krovote" in iz tega je nastala beseda "kravata". L. 1660 so službovali hrvaški namerni vojaki tudi v francoski armadi in so prišli v Pariz. Parizanom so njih ovratnice zelo ugajale in ni trajalo dolgo, da so jih začeli še sami nositi. Iz Pariza si je kravata osvojila Francijo in od tod polagoma ves svet.

Država žensk

Neka ameriška ekspedicija, ki se je te dni vrnila iz Kitajske, poroča o zanimivem rodu, ki živi tam in ga vladajo ženske.

Ljudstvo se imenuje To Rung in biva ob izviru Rumene reke. Ženske so si dobile prevlado, joči vpliv zaradi svoje velike telesne sile, ki si jo znajo ohraniti do visoke starosti. Vsaka ženska ima po več mož in tudi začasno zakonsko življenje je za moža obvezno. Za otroke morajo skrbeti tisti možje, ki jih ženske označijo za bčete. Samo ženske imajo nadalje pravico uganjati trgovino. Če ne smejo možki brez dovoljenja svojih močnejših polovic že zunaj doma storiti ničesar, tem bolj se jim morajo podrežati potem v hiši.

Popravljanje ulice in stanovanjskih hiš v Moskvi se vrši 24 ur vsak dan. Slika kaže tlakovanje Okotne ulice.

(Izvirna poročila iz Jugoslavije.)

Kako sprejema domovina svoje izseljence

Na meji ustrelen. — Blizu Mrtvarjevcev je bil na meji ustrelen madžarski cigan Kuštanci Janez. Prestopil je mejo tef šel proti vasi, graničar pa mu je klical, naj obstane. Cigan je šel kar dalje, graničar ni hotel rabiti orožja, stekel je za njim, ga prijel ter hotel odvesti v obmejno stražnico. Ci-

efektivno mednarodno sodelovanje v tem pogledu. Zato določa, da se sestavi odbor strokovnjakov v nalogo, da prouči to vprašanje v svrhu sestave načrta o mednarodni konvenciji, s katero bo mogoče zagotoviti pobijanje delovanja ali zločina, izvršenega v svrhu političnega terorizma. Ta odbor sestavlja deset članov. Svet Lige narodov poziva vlade Belgije, Anglije, Francije, Madžarske, Italije, Poljske, Rumun-

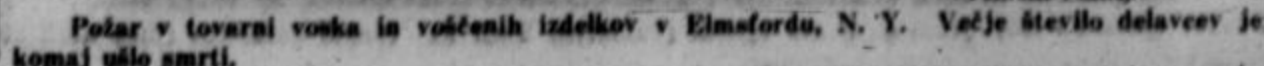
Francija pa bo nadaljevala svoja pogajanja za prijateljstvo z Italijo, kateri je Francija tudi v tej marsejski zadevi izkazala gotovo veliko uslugo ter s tem pokazala, koliko ji je do prijateljstva z njo.

**Požar v tovarni voska iz
komaj ušlo smrti.**

Ely, Minn. — Tukajšnji šolski superintendent je ustavil pošiljanje lista "New York Times" profesorju politične znanosti na višji šoli, "ker je list preveč radikalen in vsled tega ga dijaki v njegovem razredu ne smejo čitati. Mesto Ely se v tem delu države ponaša z najmočnejšim številom pristahev farmer-laboritov.

Toledo, 9.—Tukajšnji učitelji so izvojevali značilno zmago, ko je mestni šolski odbor ponovno nastavljal šest učiteljev, ki so bili pred par tedni odpuščeni zaradi radikalnih aktivnosti. Boj proti šolskemu odboru je vodila krajevna unija, članica Ameriške učiteljske federacije.

Najzanesljivejše dnevne delavske vesti so v dnevniku "Prosveti." Ali jih čitate vsak dan?

Ivan Jontez:

Pripovedka brez naslova

Zivel je mladenič po imenu Janko, obdarjen z zdravim in gibčnim telesom, moškolepim obrazom, prijetno donečim glasom in v sanjske daljave zastreljeno dušo, ki je skozi dvoje mehkih sinjih oči koprnela v pisani svet, drugače pa reven kot cerkvena miša, kakor sta bila revna njegov oče in mati. Sedemnajst let je bil Janko zadovoljen in srečen; pasel je očetove ovce, sanjal lepe sanje ter se skušal v petju; slavcem v grmovju in škranecem nad njivo; nobene sile mu ni bilo. Ko pa je stopil v svoje osemnajsto leto, je začel postajati nemiren, njegov obraz je začel bledeti, v oči se mu je začel vžigati mrzličen ogenj, in slavec in škranec sta ga zaman pozivala k pevski tekmi, mladi pastir se jima ni odzval. Otožen, kakor da je nenadoma padlo nanj težko breme, je taval po zeleni dobri za svojimi ovci, ki so se nemo s pogledi čudile nerazumljivi spremembi v vedenju njihovega varuha, ter otožno koprneče strmel preko domačih gozdov proti nedoglednim daljam onkraj obzorja.

"Kaj ti je, sin moj?" je zaskrbelo mater. "Tvoja lica bledijo, v oči ti gori mrzlica, videti si hudo bolan... Vlezi se v posteljo, jaz ti bom pa skuhala zdravilnih rož, čijih čudodelna moč ti bo vrnila tvoj zdravje."

Toda Janko se ni hotel vleči. "Saj mi ni nič, zdrav sem, nobene sile mi ni..." Njegove besede je spremljal prisiljeno vesel nasmešek, ki pa ni mogel ogoljufati oči ljubeče matere.

"Sin, zakaj mi prikrivaš bolečino, ki se je zagrizla vate?" mu je žalostno očitala. "Glej, mati bi ti tako rada pomagala..."

"Mati, ti mi ne moreš pomagati..." se je podal sin, ki so ga materine besede dirnile, in mrzličen ogenj v njegovih očeh je zaplapolal s podvojeno močjo. "Sam ne vem, kaj mi je... Nečesa mi manjka; česa, ne vem... in nekam me vleče s čudno silo; kam, tudi ne vem..."

Oče, ki ju je molče poslušal ter zamišljeno vlekli dim iz svojega vivčka, se je zdaj nasmešnil kot človek, ki je uganil, za kaj gre.

"Mati, Janko ima prav: ti mu ne moreš pomagati, tvoje zdravilne rože ga ne bi ozdravile, kajti proti njegovi boleznii ni zdravilnih zelišč v naših gozdovih... Vem, kaj mu je, tudi jaz sem bil nekoč v njegovih letih: pretesno mu je postalo med našimi gozdovi in gorami, v svet ga vleče, iz rodne gnezda se mu hoče kakor godni ptici v sinje zračne višave, in nama ne preostaja drugega, kot da mu dava na pot svoj blagoslov ter mu želiva vso srečo v širokem svetu onkraj naših gora..."

Mati je prebledela v obraz in v oči ji je zatrepetala groza. Ali je mogoče, da trenutek, katerega se je bala še tedaj, ko je bil Janko še pod njenim srcem, že trka na vrata, trenutek slovesa? Njen edini otrok, brez katerega bi ji bilo življenje prazno in brez pomena, da je tako rekoč z eno nogo že na potu od doma, od nje? "Mati, saj se bom vrnil..." jo je tolažil Janko, ki se je bil pravkar jasno zavedel, da je oče govoril resnico: v svet onkraj gora se mu hoče, v široki svet, kjer ga neke čaka sreča sredi bajno razkošnih, opojno duhtelih vrtov ljubezni! "Čez nekaj let se bom vrnil, mati, vrnil se bom z njo, ki živi z menoj v vseh mojih sanjah..."

Drugi dan zjutraj je Janko vzel v roke popotno palico, si vrgel preko ramena popotno torbo, vzel v roko kitaro, poljubil mater na uvela lica, segel očetu v žuljav roko ter odrinil v široki pisani svet za srečo opotečo v ljubezni varljivosti.

Iz samote, v kateri se je bil rodil in odrastel, ga je privedla pot skozi tesne soteske in goste gozdove na prostrano ravan, posejano z belimi vasi in prepreženo s srebrnosivimi travki cest in žuborečimi potoki, ki so si delali pot med pisanimi travniki in zelenimi polji hitce v ne-

znano daljo. "V tem rajskem kraju me čaka!" je radostno vzkliknil Janko, zabrenkal na kitaro ter pojoč pospešil korak, da bi čim prej dosegel svoj smoter.

Tri dni je potoval Janko po belih cestah skozi ponizne kmečke vasi, vžival s svojim sladkim petjem in breknjem koprnenje v srcih brhkih kmečkih mladenk in mladeničev, pod večer tretjega dne tik pred solničnim zahodom pa se je ustavil v prijaznem podeželskem mestu, kjer mu je naključje privedlo na pot zlatolasko, modrooko, praviljčni vili podobno Rožo.

Ko jo je uzrl stoječo med njenimi tovarišicami, se je za hip zmedel, srce mu je burno zaklopotalo in glas mu je zadrževal, da so se mladenke začudeno spogledale, okrog Rožinih črešnjevordežih ustnic pa je zaplesal zmagoslaven nasmešek; toda mladi pevec se je kmalu otresel svoje hipne zadrege, njegovi gibčni prsti so zopet zadrževali ob strunah in v spokojni večer je splavala koprnenje in srečo izvenevajoča pesem o mladem kraljiču, ki je iskal v devetih deželah kraljico svojega srca ter jo končno presrečen našel v deveti deželi.

Meščani, njihove zakonske družice, sinovi in hčere, ki so v krogu obdajali mladega pevca, so zamaknjenost poslušali njegovo petje, ki je v dušah dolgoletnih zakoncev vzbujalo spomine iz let mladostnega cvetja, v mladcih in mladenkah pa vžigalo koprnenje po ljubezni in njenih ekstazah.

Roža pa je molče upirala v pevca svoje velike temnomodre oči, v čijih modri globini so se vžigali tajinstveni utrinki, ter se zagonetno smehljala.

Z večernega neba je pomežiknila svetu prva zvezda, potem druga, tretja... Tedaj so pevečve strune utihnile, večerni veter je odbrazil s poslednjim zvokom Jankove pesmi koprnenja in ljubezni in na trgu je zavladala svečana tišina. Ljudje so se spogledali: bili so kot začarani, vsem je v oči tlela topla ljubezen in brez pomislekov so se vrgli drug drugemu v objem, nato pa po parih utonili v mraku mestnih ulic in vrtov. Janko in Roža sta ostala sama na trgu.

"Tebi, o kraljica, je veljala moja pesem", se je mladi pevec približal lepi mladenki ter se ji globoko poklonil.

"Vem", je z zametnim glasom odgovorila ona, stopila k njemu ter se mu ponudila v objem. "Pričakovala sem te", je dejala čisto preprosto, pri tem pa se zagonetno smehljala in v oči se ji je razgorelo dvoje plamenečih kresov. "Počiva, dragi, jaz vem za kraj, kjer bodeva čisto sama z najino ljubeznijo, kjer naju bodo gledale samo mežikajoče zvezde in obletaval samo nočni veter..."

Nato ga je povedla v najbolj akrit kotichek prostranega parka, kjer sta se izživljala v ljubezni in tonila v njenih ekstazah, dokler ni ura v zvoniku mestne hiše z zamolklim brnenjem odbila polnoč. Tedaj se je Roža poslovila od svojega ljubčka, čes, domov mora, kajti pozno je že in doma bi jo karali, če bi ostala zunaj predolgo. Janko pa je sam taval pod lakrečim se nebom ter pripovedoval zvezdam, kako je srečen, ker je končno našel dolgo iskano kraljico svojih sanj.

Ko je tako taval po stezah prostranega parka, je nenadoma začel izza nekega grma pritajeno, strastno šepetanje in tlesk vročih poljubov. Dva srečna zaljubljenca, je pomislil, ki pijeta iz čase ljubezni, kakor sta se še pravkar opajala on in Roža...

Tisti hip pa je dekletko izpregovorilo nekaj na glas in srce in dušo mladega pevca je v hipu pokrilo strupeno živje razočaranja in obupa: glas dekleta v objemu neznanega ljubimca je bil Rožin glas!...

(Dalje priložiti.)

pitan je dobil napad domotožja, ki je razsajalo po krovu.

Bolj ganljivo kot smešno je bilo videti te zarjavele vetrnjake, kako so si z bujno tetoviranimi rokami podpirali glave in vreče peli zaljubljene pesmice. Solze so jim tišale v oči, glas se jim je tresel in nobene pametne se ni dalo govoriti z njimi. Sicer pa sem itak moral v kurilnico.

Spodaj je bilo vse kakor po navadi. Pred kotli se nihče ne briga za to, ali zgoraj sije solnce in nihče ne ve za bleščeči oblak, ki vzbuja žalostne misli. Spodaj ni slišati niti kadetove kitare, niti ne kapitanovega gramofona. In pa v štirih urah — toliko časa traja partija — človeka marsikaj mine.

Delali smo brez besed in brez misli.

Proti koncu partije nam je začelo zmanjkovati tal pod nogami.

"Valove smo dobili," je rekel eden. "Vesela vožnja bo".

Kmalu nato so nas zamenjali. Splezal sem navzgor, a me je tisti hip, ko sem stopil na krov, spodneslo, ker se je ladja nevarno nagnila. Padel sem ploskoma na deske in obenem tudi že dobil po vsem telesu polivek morske vode, ki je pljušknila skozi ograjo. Sedel sem, si obrišal skeleče oči in pogledal okoli sebe. Mornarji so se kar vili od krohot.

Ostri veter, ki je vlekli izpod težkih oblakov, ki so bili tačas pokrili nebo, je odnesel klavirno razpoloženje. Vse misli na dom, na nezvesto deklo, na pozabljene obljube je premagala oživljena mornarska podjetnost. Kapitan, oblečen v prasični suknjič, se je sprehajal žarečega obraza po mostiču, še lahko navdahnjen od popitega ruma in zadovoljno kimal mornarjem, ki so rjovelili pesmi o debelih punčkah in vselem evidenju. Le prvi častnik je kislega obraza gledal grivaste valove — dušila ga je morsk bolezen.

Na obzorju so se pokazali medli obriši kopnine.

"Čez dobro uro si na suhem," mi je rekel Barba. "Škoda, da ne ostaneš še dalje pri nas."

"Moram na kopno, da vidim, če je kaj novega," sem odgovoril. "Pripraviti se bo treba."

Čuden neugoden občutek sem imel, ko sem pospravil svoje stvari. Prividil sem se bil na ta plavajoči mal svet in na ljudi, ki so nanj navezani. Videl sem jih v veselju in žalosti in dobro smo se razumeli. Oblekel sem boljše obleko in povezal delavno v sveženj. Nazadnje sem shranil sliko, ki sem jo imel z žebeljčki pritrjeno nad ležiščem. Nato sem se vrnil na krov, da se poslovim, saj smo že pluli v pristanišče, kjer so se naše poti ločile.

63 LET REPUBLIKE IN 95 VLAĐ

Vlade v Franciji trajajo od enega dne do treh let

O priliki zadnje vladne krize v Franciji, ki je zopet vrnila mirnemu življenju v družinskem zatišju predsednika vlade Gastona Doumerguea in izročila krmilo države Flandinu, je zbral neki zgodovinar podatke, ki pravijo, da je imela Francija v 63 letih obstoja republike, nič manj ko 95 kabinetov. Sedanja vlada, ki ji načeljuje ministrski predsednik Flandin, je 96. kabinet. Povprečna življenjska doba francoske republikanske vlade je torej devet mesecev — natančno toliko, kolikor je trajal Doumergueov kabinet.

V zgodovini republikanske Francije je bilo le nekaterim vladam usojeno daljše življenje. Dve do tri leta so ostali na krmilu države samo ministrski predsedniki Waldeck-Rousseau, Combes, Meline, Clemenceau in Poincaré. Nad tri leta pa ni trajala sploh nobena vlada. Zato pa je imela Francija, večkrat vlade, ki so trajale samo en dan!

Tudi število ministrov ni bilo v francoskih vladah vedno enako. V začetku je imela francoska vlada samo 10 članov, potem se je to število podvojilo, nekoč se je povečalo celo na 28 ministrov! Za dober znak smatra moč, ki je objavila te statistične podatke dejstvo, da znaša število francoskih ministrov samo okoli 20.

—Fotografirano.

Običajna božična voščila, ki si jih pišejo milijoni Američanov, so bila letos — prokletstvo za poštno delavce. Pošta je pod "new dealom" reducirana na najnižje število delavcev, ki so slabo plačani. Če torej pošta prihaja neredno, ne dožite poštnih delavcev!

Habsburška propaganda med koroškimi Slovenci

S Koroškega poročajo:

Pred dobrim mesecem je bila v Pliberku večja prireditel tako zvane "Domovinske fronte"; na zborovanje so z lepimi in nelepimi metodami vabili tudi Slovence. Da bi jih privabili več, so med glavne govornike uvrstili tudi g. Valentina Podgorca, stolnega kapitularja iz Celovca. Msgr. Podgorc se je moral po prevratu umakniti precej v ozadje, ker ga slovensko ljudstvo ni posebno maralo. Dokler je vladal v Avstriji še demokratski režim, so se ga koroški Slovenci še lahko ubranili, a zdaj jim postavlja voditelje Dunaj in Celovec. In ta dva sta izkopala g. Podgorca kot pripravno orodje za svoje cilje.

Sele polagoma se je izvedelo, kaj vse je g. Podgorc govoril na pliberškem shodu. Simpatij med Slovenci si s svojim govorom ni pridobil. V uvodu je naprej v nemškem jeziku pozdravil vojaške, ki so bili poslani na zbor, da vzdržujejo red. Nato je pozdravil "sive glave" domačinov, ki da njega že dobro poznajo; pozdravil je (tudi v nemškem jeziku) gasilce in železničarje in vse goste ter jih prosil, naj malo potrpijo, ker je prejel nalog, da pove Slovincem nekaj o "Domovinski fronti" in o Avstriji. V slovenskem jeziku je nato pojasnil navzočim važnost Avstrije iz zadnjih 600 let. Habsburžani so nositelji cesarske krone in so bili čuvarji cerkve in papeštva. Njihova naloga je bila, da so Evropo branili proti Turkom. Brez papežev in Habsburžanov bi bila današnja Avstrija turški pašaluk, kakor je Mala Azija. Barbarstvo in beda bi vladala v avstrijskih deželah. Po krivdi Francije (!), ki se je hotela maščevati za Sedan, je prišla svetovna vojna. Prusija, Anglija in Rusija so jo pozdravile. Rusiji je bila Avstrija na poti. Angliji pa Nemčija. A vojna je končala za Avstrijo nesrečno. Avstrija je bila privedla na pomoč Nemčiji tuje narodnosti in je s tem Nemčijo tako ojačila, da je lahko tvegala vojno z antanto. Ti tuji narodi so se zato morali odtrgati od Avstrije, da bi se za vedno oslabila Nemčija; zato je pač moral pasti tudi Habsburg, ta trajna vez avstrijskih narodov. Po razpadu Avstrije so prišle otroške bolezni, kakor socializem in narodni socializem. Dollfuss je imel pogum, da je strl oba in proti blaznosti dvignil prapor svobode in človeških pravic. Avstrija je postala zagovornica nemške kulture in okoli Dollfuss-a se je zbral avstrijski narod. t. j. Domovinska fronta!

Svoj slovenski govor je g. kanonik zaključil z besedami: Nobene stranke več, samo en sklenjen narod, ki ga bodo njegovi ngvi voditelji povedli k novemu družabnemu redu, ki ga je pokazala katoliška cerkev, ki ga je pokazal papež sam!

VELIK POLICIJSKI SKANDAL V FRANCJI

V Parizu so aretirali policijskega inšpektorja Bonyja, znane iz korupcijske afere velealeparja Staviškega. Ta mož je igral v tej preiskavi zelo čudno in dvolično vlogo. Preskrbel je policijski oblasti obsežen material v obliki čekovnih odrezkov, ha katerih je Staviški nakazoval denarne podpore svojim privržencem. Toda kljub temu se ni hotela preiskava premakniti v pozitivno smer, nasprotno, nekaj časa po smrti Staviškega se je še bolj zamotala z nenadnim umorom sodnega svetnika Princeja.

Zdaj se zdi, da so se francoske oblasti odločile za veliko pomeno akcijo, ki bo razčistila afero do kraja. Pravcato senzacija je zbudilo pisanje francoskega tiska, ki pravi, da je imenoval bivši finančni minister Cheron Bonyja za najposobnejšega policijskega uradnika v Franciji. Takrat so šle od ust do ust govorice, da je Bony rešil domovino. Bonyju je namreč bilo poverjeno vodstvo preiskave proti Staviškemu in Princeju. Preiskava pa se je razvijala tako, da so prišli napolnjeni na sum, da ni bil Bony nič drugega nego pomagač velealeparja in njegovih tajnih združnikov. Sumijo celo, da je bil on tisti, ki je pripomogel k umoru sodnega svetnika Princeja.

Bony, ki je zdaj v veliki stiski, namerava po pisanju francoskih listov izigrati zadnje karte, da opere sebe. Njegov advokat je že izjavil, da ne bo prikrival ničesar več in da pride na dan z imeni vseh krivcev. Zaradi te izjave je zavladalo med nepoštenjaki, ki so imeli zveze s sleparjem, veliko razburjenje. Francoska javnost pričakuje važnih odkritij, ki bodo imela pri policiji za posledico veliko železno metlo.

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 10. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta in prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov in ene družine k eni naročnini. List Prosveta stane za vse enako, za člane ali nečlane \$6.00 za eno leto naročnino. Ker pa člani že plačajo pri vnosu \$1.20 za tednik, so jim to prišteje k naročnini. Torej sedaj ni vzroka, reči, da je list predrag za član S. N. P. J. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Cena lista Prosveta je:

Za Zdrž. države in Kanado \$6.00	Za Člano in Chicago je.....\$7.50
1 tednik in.....4.50	1 tednik in.....6.30
2 tednika in.....5.60	2 tednika in.....7.50
3 tednike in.....6.70	3 tednike in.....8.70
4 tednike in.....7.80	4 tednike in.....9.90
5 tednikov in.....8.90	5 tednikov in.....11.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne store, tedaj mora upravništvo snižati datum za to vsoto naročniku.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino na list Prosveto vsote \$.....

1) Ime.....Čl. društva št.....
 Naslov.....
 Ustavite tednik in ga priplajte k moji naročnini od sledočih članov moje družine:
 2).....Čl. društva št.....
 3).....Čl. društva št.....
 4).....Čl. društva št.....
 5).....Čl. društva št.....
 Mesto.....Država.....
 Nov naročnik.....Star naročnik.....

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časniške knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne. Cene zmerne, unijsko delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

S.N.P.J. PRINTERY

2657-59 SO. LAWNDALE AVENUE

Telefon Rockwell 4904

CHICAGO, ILL.

Tam se dobe na željo tudi vse ostane pojasnila

J. Milčinski:

BELI OBLAK

Na krovu smo imeli malo manj, kakor epidemijo. Nerodna stvar! Skoro bi bilo treba potegniti na jambor rumeno zastavo. Čudna bolezen, telesa se ne dotakne, samo ono, kar omikani ljudje imenujejo "arce". Domotožje se ji reče. Sicer pa je minila, kakor je bila prišla. Takole je bilo:

Zjutraj me je prebudil prvi solnični žarek, ki je padel skozi edino lino v skladišče. Splezal sem po lestvi pod strop, odpahnil s hrbotom pokrov in pogledal po vremenu.

Spet mirno morje in brez vetra. Že peti dan smo pluli po valovih, ki bi jih brez škode postavili na prvi ribnik in solnce je ves čas žgalo s tako močjo, da se nam je kar rdeče delalo pred očmi.

Nebo je bilo jasno, le pred nami je visel komaj ped nad obzorjem samotni oblak, kakor izrezan iz belega papirja. In nekaj posebnega je bilo v zraku. Spomnil sem se, da sem ravno tako razpoloženje že neke občutili, le kje, se nisem mogel domisliti. Čisto spredaj na premcu je

stal krmar Fernando in nepremično gledal na obzorje. Stopil sem k njemu.

"Ali ni lepo?" je začel s sanjajvim glasom, ki ga dolezel pri njem še nisem poznal. "Na dom sem mislil. Kadar so pri nas taki le oblaki nad hribi, bi to znamenje, da se pripravlja vihar. Takrat se val drže doma. Mi smo vedno sedeli pred hišo in čakali do zadnjega."

"Kdaj si bil zadnjič doma?" sem mu padel v besedo.

"Pred petimi leti," je povedal v zadregi.

"Lepo se brigaš za rodbino," sem ga dražil. "Zeno imaš in otroke, pa se klatiš po morju in še nič sram te ni. Ali veš, da si lump?"

Solze so mu silile v oči. "Vem, a kaj morem za to, če me vleče na morje," je stokal. Fernando je bil sicer strašno robat, danes pa ga je bila sama solzavost. Pustil sem ga, da se v miru skesa in sem šel v kuhinjo spraševati, kaj bo za kosilo. Ko sem prišel nazaj, je bilo v seneli pod ponjavo, ki je bila razpetna nad krovom, zbrana že velika družba. Strojnik je prinesel na zrak svojega kanarčaka, srečno žival, ki je poleg kapitana in obeh častnikov edina na ladji jedla sala-

to. Ob ograji je sedel Barba in prebiral razcefrano rožasto pismo, ki ga je baje že nekaj let nosil pri sebi. Na zapetju je imel tetovirano žensko postavbo, ki jo ovija kača. Tega je torej tudi že prišlo. Ob jamboru je alonel kadet, puntar in pozeruh, gledal preko zaverovanega Barba bel oblak, v čigar bleščečih robovih je nemara videl znan obraz, in spremljal na kitari mornarje, ki so več ali manj ubranili peli o modrih očeh, svetlih lasih, žalostni ljubezni in stritih srcih.

Začuli smo brizganje.

"Kaj neki staremu manjka?" je dejal krmar in zlošno odšel vprašat za kapitanove želje.

"Pravi, da nas težko poslušaj," je povedal, ko se je vrnil.

"Bomo torej še katero zapeli?" je oznanil kadet in udaril po strunah.

"Rum piše in nasajen je," je poročal krmar dalje. "Po mizi si je razložil kopo razglednic in pisem. Stavim večno življenje proti vrču piva, da bo vsak čas sprožil vkanje."

Do stave sicer ni prišlo, ker ni bilo nikogar nasprotnega mnenja, toda čez par minut se je res oglašil gramofon. Tudi ka-